als een juiste interpretatie hunner meening zal worden aanvaard.

Het komt ons dus voor, dat het probleem anders moet worden gesteld en dat eenvoudig zal moeten worden onderzocht, of bij de opstelling der balans de waarde der duurzame productie-middelen al dan niet afhankelijk is van de wijzigingen in den prijs van soortgelijke goederen op de markt. (Red.)

FISCALITEITEN

Veelal is betoogd, dat de Dividend- & Tantièmebelasting de voorkeur verdiende boven een winstbelasting voor Naamlooze Vennootschappen op dezen grond, dat bij eerstgenoemde belasting zich weinig kwesties zouden voordoen.

Steeds stijgt echter het aantal beslissingen en uitspraken opgenomen in de Beslissingen in Belastingzaken, die natuurlijk slechts als typen zijn te beschouwen van de door de Raden van Beroep behandelde zaken.

Een belangrijk aandeel wordt gevormd door de, wat men zou kunnen noemen, feitelijke zaken, d.w.z. die gevallen, waarin er geen geschil bestaat aangaande hetgeen geschiedde, nóch aangaande de kwestie, of er naar den vorm aanleiding bestond voor een aanslag, doch alleen hierover, of de vorm inderdaad aansloot aan de feiten.

Een bestudeering van de verschillende beslissingen wijst er op, dat in vele gevallen de Raden van Beroep zich niet bepaalden tot de vraag hoe de vorm zich verhield tot de wet, maar zich wel degelijk afvroegen, of de vorm in overeenstemming was met de werkelijkheid.

Een voorbeeld van zulk een geval is te vinden in B. 3136.

In een der vele miniatuur-bouwmaatschappijen met een aandeelenkapitaal van slechts *f*13.000.— was het aandeelenkapitaal geheel in handen van leden van den Raad van Bestuur, de Heeren A. en B. en hunne respectievelijke echtgenooten, die daarvoor gezamenlijk *f* 3000 salaris genoten. De Inspecteur had het niet aannemelijk geacht, dat de geheele winst uitgekeerd zou zijn als salaris en had aangenomen, dat *f* 2000 te beschouwen was als uitdeeling aan aandeelhouders.

De Raad van Beroep verwierp het beroepschrift en nam aan, dat, gezien den aard en den kleinen omvang van het bedrijf een salaris van *f* 1000,— aan de gezamenlijke leden van den Raad van Bestuur voldoende is te achten als belooning voor de door hen verrichte werkzaamheden.

Hiertegenover werd in cassatie aangevoerd, dat de Raad van Beroep, waar de Algemeene Vergadering van aandeelhouders het salaris bepaalde op *f* 3000, niet die som mocht splitsen in een bedrag van *f* 2000 als uitkeering aan aandeelhouders en *f* 1000 als belooning voor verrichte werkzaamheden, omdat wat *rechtens* als salaris wordt *toegekend* niet slechts zoo wordt *genoemd,* maar dit ook *is* en dat de fiscus zich dus hieraan heeft te houden.

Zooals men ziet is het standpunt van bel.pl. scherp gesteld. De algemeene vergadering de bevoegde macht in de N.V. heeft een bepaald besluit genomen, waartoe zij bevoegd was, dus is dit besluit onaantastbaar.

De Hooge Raad was het hier echter niet mee eens en besliste, dat het zeer zeker den fiscus niet zou vrijstaan om in verband met zijn oordeel over de omvangrijkheid der werkzaamheden slechts een deel van hetgeen werkelijk als salaris wordt genoten, als zoodanig te beschouwen. Hij laat er echter op volgen, dat de Raad van Beroep alleen had beslist, op grond van verschillende feiten, dat het niet aannemelijk was, dat de aandeelhouders in het geheel geen dividend hadden genoten over hun kapitaal en dat, in hetgeen aan de bestuurders, in wier handen alle aandeelen waren, was uitgekeerd, niet een gedeelte zuivere winst zou zijn. De Raad had dus enkel nagegaan, wat werkelijk was geschied. Deze uitspraak lag binnen de bevoegdheid van den Raad. De kwestie, of dit oordeel al dan niet juist was, kwam niet in aanmerking voor cassatie.

Hoewel het in dit geval slechts over een zeer gering bedrag ging, kwamen de verschillende standpunten hier zeer scherp naar voren.

Interessant is het ook wel hierom, omdat de Gemeente Amsterdam in de dagen, dat zij de gemeentelijke Inkomstenbelasting nog zelfstandig vaststelde, er wel op aandrong, dat men in dergelijke N.V.'s bepaalde, dat het salaris van de Directie zou worden vastgesteld tot het bedrag van de geheele winst, omdat deze in dat geval belastbaar was.

Een ander voorbeeld wordt behandeld in B. 3201. Het betreft hier een geval, waarin naar meening van den fiscus gelden van de Naamlooze Vennootschap aan aandeelhouders waren uitgedeeld. Men had namelijk aan de verschillende aandeelhouders gelden in depôt gegeven. Het aangaan van schulden, of het in depôt geven ervan op zichzelf was natuurlijk een handeling, waarmede de fiscus niets te maken had. Echter wezen verschillende omstandigheden op iets abnormaals in dit geval. Er werd bijv. geen rente vergoed aan de N.V., er was geen termijn van terugbetaling bepaald, de gelden waren uitsluitend aan aandeelhouders in depôt gegeven, en wel in verhouding tot hun aandeelenbezit.

Hieruit maakte de Raad van Beroep op, dat er hier geen geldleening had plaats gehad, doch in werkelijkheid een uitdeeling, op grond van welke overweging de aanslag gehandhaafd bleef.

Ook tegen deze uitspraak werd cassatie aangeteekend op ongeveer gelijke gronden, als in het hiervoor behandelde geval, dat n.l. de gronden van den Raad het karakter van de in depôt geving niet aantasten. Ook hier wees de Hooge Raad dit betoog af, overwegende, dat de Raad van Beroep niet bedoeld had, zich uit te spreken over het karakter van het in depôt geven van gelden, maar enkel besliste dat de bepaalde transactie slechts in naam tot stand kwam welk oordeel niet voor cassatie in aanmerking komt, daar dit oordeel van feitelijken aard is.

Hieraan voegt hij nog toe, dat de Raad zeker voor wettig tot stand gekomen handelingen niet zonder wettige gronden andere in de plaats mag stellen om daarop belasting te heffen, maar dat anderzijds niets er zich tegen verzet, dat belasting worde geheven van wat werkelijk en niet in schijn tusschen partijen is geschied, wanneer die schijn en die werkelijkheid afdoende zijn gebleken.

Het is duidelijk, dat in dergelijke gevallen meestal de beslissing berust bij den Raad van Beroep, daar deze zal moeten zeggen, of de gronden hem al of niet voldoende voorkomen, hetgeen uiteraard leidt tot een feitelijke uitspraak.

Een zeer belangwekkend geval is de bekende aanslag van de Koninklijke Petroleum Maatschappij in de Dividend- en Tantièmebelasting over het jaar 1918, waar de Hooge Raad tot tweemaal toe de uitspraak van den Raad van Beroep in het voordeel der Maatschappij casseerde en eindigde den aanslag ambtshalve te handhaven.

De Koninklijke bezat 60 %, de Shell 40 % van het aandeelenkapitaal der Hollandsche en Engelsche dochtermaatschappijen van het concern en deelden dus ook in deze verhouding in de winsten ervan. Door een statutenwijziging werd bepaald, dat van 1917 af de Koninklijke 95 % van de winst der Hollandsche dochtermaatschappij zou ontvangen, de Shell 95 % der winst van de Engelsche. Hierdoor reeds had gedeeltelijk compensatie plaats, doordat wat de beide maatschappijen minder ontvingen uit de vreemde dochtermaatschappijen vergoed werd door hetgeen ze meer van de in het binnenland gevestigde ontvingen. Bo-

vendien was bepaald, dat indien een van beiden minder zou ontvangen dan het geval geweest zou zijn onder de vorige regeling, dit verschil verrekend zou worden. De bedoeling van deze transacties was, dat de Koninklijke nu een grooter aandeel ontving van de winst van de Bataafsche, welke uitkeering volgens art. 3 der Wet op de D. & T. B. in mindering van haar aanslag gebracht kon worden, hetgeen niet het geval was met de ontvangen dividenden van de Engelsche maatschappijen.

De Inspecteur had, ondanks de hierboven vermelde statuten wijziging, de nieuwe regeling niet erkend en geen hoogere aftrek toegestaan dan van 60 % van de totale winst van de Hollandsche dochtermaatschappij. De Raad van Beroep was het hier niet mee eens en stelde den fiscus in het ongelijk, ook nadat de Hooge Raad deze eerste uitspraak had gecasseerd, en de zaak opnieuw naar den Raad had verwezen.

Bij zijn tweede uitspraak memoreert de Raad, dat de aanspraken van de Koninklijke op de winst harer dochter maatschappij uitsluitend gegrond zijn op het bepaalde in de statuten van de laatste, zoodat de 95 % van de winst werden genoten ter zake van haar bezit der aandeelen. Wel is waar bestond de mogelijkheid, dat door die uitkeering een verplichting kon ontstaan aan de Shell, doch dit is van geen belang tegenover de eerste overweging, temeer niet, daar volgens den Raad het begrip „genoten" in den zin der wet gelijk te stellen is met „ontvangen".

Hiertegenover stelt de Hooge Raad, dat men moeilijk kan spreken van genoten, als men de gelden slechts ten bate van een ander ontvangen heeft, aangaande de beteekenis van het woord genoten, overweegt hij, dat de wetgever klaarblijkelijk meende, dat dit woord zijn bedoeling beter weergaf dan het woord ontvangen, welk woord vroeger gebruikt was in het overeenkomende artikel in de Wet op de Bedrijfsbelasting. Verder concludeert hij, dat de Raad van Beroep ten onrechte aanneemt, dat de Koninklijke hetgeen boven de 60 % der winst der Bataafsche is ontvangen, genoten heeft, omdat er geen andere rechtsband tusschen hen bestond dan het bepaalde in de gewijzigde statuten. De toestand is immers zoo, dat èn de statuten wijziging van de Bataafsche èn die der Anglo-Saxon gemaakt zijn met de bedoeling, dat de bestaande financieele verhouding ongewijzigd zou blijven, welke bedoeling verwezenlijkt werd door de gesloten overeenkomst, die daardoor een onverbrekelijk geheel vormt met die statutenwijzigingen. De Hooge Raad eindigt met de conclusie, dat de 35 %, die de Koninklijke uitgekeerd kreeg boven de haar volgens de oude statuten toekomende 60 %, zuiver het karakter dragen van te zijn ontvangen ten bate van de Shell, zoodat zij die niet genoten heeft in de zin van art. 3, waarop hij den opgelegden aanslag handhaaft.

Bij den aanslag voor de Dividend en Tantièmebelasting over 1920, deed zich de zelfde kwestie voor. Het arrest werd opgenomen in de dagbladen in het begin van Juli. Van bijzonder belang is het m.i. na het voorgaand niet. Bij dien aanslag had de Raad van Beroep na den uitspraak van den Hoogen Raad over den vorigen, alleen in mindering van den aftrek volgens art. 3 gebracht het bedrag, dat na de statutenwijzigingen der Bataafsche en de Anglo-Saxon, krachtens de gememoreerde overeenkomst verrekend was. Ook hiermede ging de Hooge Raad niet accoord. Hij beschouwde de beide statutenwijzigingen en de overeenkomst als in onverbrekelijk verband met elkaar en handhaafde ook dezen aanslag.

Hier hield de Hooge Raad dus geen rekening met hetgeen feitelijk in de statuten was bepaald, op grond van haar meening, dat deze bepalingen door bijzondere omstandigheden krachteloos waren gemaakt.

Ontegenzeggelijk wordt door dergelijke beslissingen de uitvoering der Wet van groot gewicht, daar men zal moeten onderscheiden de werkelijkheid van de fictie. Een groot bezwaar is daarbij, dat de subjectieve opvatting van de belasting-ambtenaren en in laatste instantie die van de Raden van Beroep van groote beteekenis worden, waardoor noodwendig een zekere mate van rechtsonzekerheid ontstaat, daar men natuurlijk van te voren nooit weet, hoe de fiscus en de Raad van Beroep over een bepaald geval zullen denken.

Anderzijds zou de Staat machteloos staan tegenover elkeen, die door een altijd wel te vinden vorm de verschuldigde belasting ontging en daardoor zijn aandeel afwentelde op anderen. Dit zou klaarblijkelijk het einde beteekenen van de directe belastingen en dwingen tot voortdurende wetswijzigingen om telkens weer te trachten den gevonden uitweg af te sluiten. Ook hieraan zijn groote nadeelen verbonden, al was het alleen maar hierom, dat dan de fiscus steeds après coup kwam. Het is dan ook begrijpelijk, dat de Minister zich bij het onlangs ingediende wetsontwerp, zich op den laatstgenoemden weg niet heeft begeven. Op de gekozen wijze ter bevordering van de richtige heffing moet iemand, die een weg zoekt om de belasting te ontgaan, afwachten, of het volgen ervan hem geen grootere nadeelen berokkent.

J. H. HAGEMAN

UIT EN VOOR DE PRAKTIJK

Red.: A. H. GRONDEL, ABR. MEY, JAMES POLAK

In deze rubriek worden elke maand een of meer opgaven gepubliceerd, waarvan ieder abonné de uitwerking aan de redactie kan inzenden.

De oplossingen moeten vóór den 25sten der maand, volgend op die, waarin de opgave is gesteld, worden toegezonden aan den rubriekredacteur, wiens naam bij de desbetreffende opgave werd vermeld. Ze worden beoordeeld onder de initialen van den inzender (wiens naam en adres op het werk moeten zijn vermeld) of onder door hem te geven motto.

Op het couvert te schrijven „Oplossing".

Het papier slechts aan een zijde te beschrijven. Losse vellen papier aan elkaar hechten.

Voor werkstukken welke men terugverlangt, gefrankeerd couvert bijvoegen.

Voor elke opgave worden punten gegeven (maximum 10). Hij of zij, die het hoogste aantal punten voor 6 uitwerkingen verkrijgt, ontvangt van den uitgever een boekwerk, betrekking hebbende op het vak. — Zij, die eenmaal een prijs ontvingen, blijven verder buiten mededinging.

Eenige medewerkers aan deze rubriek, wier studie nog niet zoo ver gevorderd is, dat zij bijv. de vraagstukken betreffende controle kunnen uitwerken, hebben ons verzocht de opgaven in twee afdeelingen in te deelen, welke elk afzonderlijk beoordeeld worden.

We meenen aan dat verzoek, hetwelk in het belang van vele studeerenden en tegen niemands belang is, te moeten voldoen en deelen de vraagstukken dientengevolge in in

Afd. 1. Bedrijfshuishoudkunde, Inrichtingsleer enz.

Afd. 2. Contrôleleer, Cijferbeoordeeling enz.

Zoodra in een der afdeelingen 6 opgaven geweest zijn, zal hij die daarvoor het hoogste aantal punten behaald heeft, een prijs ontvangen.

Hieronder geven wij voorloopig een overzicht van den stand